

به نام خداوند بخشنده مهربان

مقاله پرسش مهر

در سال گذشته چه مهارت‌هایی در مدرسه آموخته اید و
برای امسال در این زمینه چه انتظاراتی دارید؟

تقویت و توسعه تفکر پژوهشی دانش آموزان در سال تحصیلی جدید

تهیه و تنظیم :

آموزگار

شهرستان

پاییز ۹۷

چکیده

در دنیایی که اطلاعات به سرعت در حال تغییر است و واقعیت‌های پیچیده اقتصادی - اجتماعی، محیطی و اخلاقی به سرعت راه خودشان را به زندگی فردی و اجتماعی افراد باز کرده‌اند، ضروری است بچه‌هایی متفکر، منتقد، پژوهشگر و محقق تربیت کنیم زیرا این کودکان، هر روز در زندگی با واقعیتها و مشکلات روبرو شده و مسایل را، خود حل کنند. امروز از نظر هوش و ذکاوت و دقت نظر در پژوهش، کودک و نوجوان ایرانی با دیگر همسالان خود در کشورهای پیشرفته، یکسان است. آنچه آنان را از یکدیگر متمایز ساخته و به ما برچسب جهان سوم می‌زند، نبودن برنامه‌ریزی صحیح آموزشی و کمبود امکانات پژوهشی است. بدین منظور ما باید موانع پژوهش در مدرسه را از سر راه دانش‌آموزان برداشته و در آنها، انگیزه ایجاد کرده و آنها را درگیر پژوهش کنیم در این تحقیق سعی شده است، ضرورت و اهمیت پژوهش دانش‌آموزی و موانع موجود در انجام این نوع پژوهشها، مورد بررسی قرار گیرد و پیشنهادهایی نیز در جهت آموزش این مهارت به دانش‌آموزان داده شود.

حس کنجکاوی و حقیقت جویی امری فطری است که در نهاد تک تک اعضای سالم نونهالان جامعه به ودیعت نهاده شده است و باید با فراهم آوردن شرایط مناسب به تدریج فعالیت یابد. بدیهی است این استعداد ذاتی اول باید در محیط خانواده و آموزشگاه بروز یابد و شکوفا شود و سپس در محیط های سایر نهادهای اجتماعی نشوونما کند. اما در دنیای امروز نقش نظام آموزشی به دلیل تحولات اقتصادی، علمی، فنی در این زمینه چشمگیر تر از سایر نهادها است. نقش نظام آموزشی از آن جهت حائز اهمیت است که از قلمرو و دامنه شمول بسیار گسترده ای برخوردار است و مدت زمان نسبتاً زیادی از اوقات مفید اعضای جامعه مشتمل بر نونهالان و کودکان و نوجوانان و جوانان را در بر می گیرد. البته نظام آموزشی صرفاً در برگیرنده دانش آموزان و معلمان و مدیران مدارس نیست بلکه ساختار سازمانی و بستری که اینگونه افراد در آن کار می کنند و قوانین و سیاست هایی که آنها را تحت تاثیر قرار می دهند نیز باید مد نظر باشد. با نگاهی به نقش نظام آموزش و پرورش به عنوان تربیت کننده و آموزش دهنده سرمایه های انسانی خلاق و پژوهشگر باید این سوال کلیدی و مهم را مطرح کرد که نظام آموزش و پرورش ما تا چه حد فراگیران را به این سمت سوق می دهد. در پاسخ می توان گفت: پژوهش و نوآوری در جامعه ای توسعه پیدا می کند که نظام آموزشی و فرهنگی، زمینه و بستر مناسبی برای آن را تدارک دیده باشد. بنابراین تحقیق را می توان در کنار آموزش یکی از اهداف بسیار مهم آموزش و پرورش دانست که باید مورد توجه قرار گیرد و به نظر می رسد که مدارس و معلمان در این میان دارای وظیفه بسیار مهم و حساسی هستند که می توانند علاوه بر فعالیت های تحقیقاتی روح و انگیزه تحقیق و روش های درست پژوهش را در میان دانش آموزان نهادینه کنند.

تعریف پژوهش

پژوهش، به معنای عام، بررسی یا کاوشی سخت کوشانه و به معنای خاص، تحقیق و تجربه ای جامع با هدف کشف واقعیت های نو و تفسیر درست این واقعیت ها، تجدید نظر در نتیجه گیری ها، نظریه ها و قوانین

پذیرفته شده در پرتو واقعیت‌های کشف شده و به کارگیری عملی نتیجه‌گیری‌ها، نظریه‌ها و قوانین جدید است. در معنایی دیگر، پژوهش فرایند رسیدن به راه‌حل‌های قابل اطمینان از طریق گردآوری، تحلیل و تفسیر داده‌ها به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده و نظام‌مند است.

اهمیت پژوهش

پژوهش یکی از اساسی‌ترین نیازها برای نیل به پیشرفت و توسعه همه‌جانبه یک کشور است و قدرت و استقلال هر کشوری بر پژوهش و تولید علم استوار است. بنابر این نوع و سطح فعالیت‌های پژوهشی یکی از شاخص‌های اصلی توسعه و پیشرفت محسوب می‌شود. موفقیت در تمام فعالیت‌های مربوط به توسعه از جمله صنایع، کشاورزی و خدمات به نحوی به گسترش فعالیت‌های پژوهشی بستگی دارد. پژوهش یکی از محورهای مهمی است که ضامن پیشرفت و توسعه پایدار در هر کشور به شمار می‌آید. اگر پژوهشی صورت نگیرد، دانش بشری افزایش نخواهد یافت و دچار سکون و رکود خواهد شد. بدون انجام پژوهش، امور آموزشی نیز از پویایی و نشاط لازم برخوردار نخواهد بود. از این رو یکی از عوامل اسلسی پیشرفت در کشورهای توسعه یافته، توجه خاص به امر پژوهش است. اصولاً پیشرفت و توسعه، ارتباط مستقیمی با تحقیقات علمی دارد و رشد و توسعه کشورهای پیشرفته در نتیجه سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش است. حجم وسیع پژوهش‌های علمی در کشورهای توسعه یافته صنعتی گویای این واقعیت است.

منطق پژوهش

پژوهش، فرایندی منطقی و معقول است که هدف آن کشف روابط بین پدیده‌ها است. به دلیل نظم و ترتیب حاکم بر پدیده‌ها و رویدادها، امکان تنظیم قوانین، اصول و نظریه‌ها در رشته‌های گوناگون فراهم شده است و این قوانین و اصول و نظریه‌ها، به نوبه خود گویای نظم و همسانی موجود در پدیده‌هاست.